

Т. О. ПОГОРЕЛОВА

МОБІЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ: МІГРАЦІЯ ТА ІМІГРАЦІЯ

У даній статті, використовуючи економічну теорію, досліджується вплив імміграції на ринок праці. На початку статті надаються визначення термінів: «міграція», «еміграція», «імміграція». Далі аналізуються причини і наслідки мобільності працівників. Зазначається, що мобільність працівників відіграє вирішальну роль у ринковій економіці, оскільки метою будь-якого ринку є сприяння добровільному обміну, суспільство покладається на вільний рух працівників між роботодавцями для розподілу робочої сили таким чином, щоб досягти максимального задоволення як для працівників, так і для споживачів. Мобільність працівників між країнами та між регіонами всередині країни є важливим фактом економічного життя. Дослідження міграційних потоків підтверджують, що міграція відбувається з районів з відносно поганими можливостями заробітку до місць, де можливості кращі. Особлива увага приділяється вивченню особистих характеристик іммігрантів (вік і орієнтація на майбутнє) та аналізу факторів, чи впливає імміграція на підвищення реального доходу на душу населення уродженця приймаючої країни. Також в статті розглядаються економічні причини міжнародної та внутрішньої, сімейної, зворотної міграції. З'ясовуються темпи зростання доходів іммігрантів. Проведений аналіз вигравів і програвів імміграції для споживачів та роботодавців приймаючої країни. Деякі положення статті дають відповіді на питання, чи загальні прибутки від імміграції перевищують втрати. Обґрунтовано загальні наслідки несанкціонованої (нелегальної) імміграції. Зроблено висновки стосовно того, що ніде аналітичні інструменти економіста не є настільки важливими, як у сфері імміграційної політики. Імміграція має як економічні, так і культурні наслідки. Мобільність є соціально корисною, оскільки вона сприяє як індивідуальному добробуту, так і якості підбору робочих місць. Доведено, що мобільність (або прийнятні заробітки до місць, де можливості кращі) є важливою для створення компенсаційної різниці в оплаті праці. Більше того, чим більша кількість працівників і роботодавців на ринку в будь-який момент часу, тим більше гнучкості має економіка у підборі робочих місць, які найкраще адаптуються до мінливого середовища.

Ключові слова: мобільність працівників; міграційні потоки; трудова міграція; імміграція; сусідні країни; заробітна плата; економічна ситуація

T. POHORIELOVA

EMPLOYEE MOBILITY: MIGRATION AND IMMIGRATION

This article, using economic theory, examines the impact of immigration on the labor market. At the beginning of the article, definitions of the terms: "migration", "emigration", "immigration" are provided. Next, the causes and consequences of employee mobility are analyzed. Labor mobility is said to play a crucial role in a market economy, since the purpose of any market is to facilitate voluntary exchange, society relies on the free movement of workers between employers to allocate labor in a way that maximizes satisfaction for both workers and consumers. The mobility of workers between countries and between regions within the country is an important fact of economic life. Studies of migration flows confirm that migration occurs from areas with relatively poor earning opportunities to places where opportunities are better. Special attention is paid to the study of personal characteristics of immigrants (age and orientation to the future) and the analysis of factors, whether immigration affects the increase in real income per capita of a native of the host country. The article also examines the economic causes of international and domestic, family, and return migration. The rates of growth of immigrants' incomes are revealed. Conducted an analysis of the gains and losses of immigration for consumers and employers of the host country. Some provisions of the article provide answers to the question of whether the overall gains from immigration outweigh the losses. The general consequences of unauthorized (illegal) immigration are substantiated. It is concluded that nowhere are the analytical tools of the economist as important as in the field of immigration policy. Immigration has both economic and cultural consequences. Mobility is socially beneficial because it contributes to both individual well-being and the quality of job selection. Mobility (or at least the threat of mobility) has been shown to be important in creating the compensating wage gap. Moreover, the greater the number of workers and employers in the market at any given time, the more flexibility the economy has in selecting the jobs that best adapt to the changing environment.

Keywords: employee mobility; migration flows; labor migration; immigration; neighboring countries; wages; economic situation

Вступ. Термін «міграція», означає переміщення людей за межі місця їхнього звичайного проживання, через міжнародний кордон або всередині держави. Міграція поєднує у собі 2 поняття: «еміграцію» та «імміграцію».

Еміграція – це процес виїзду громадян із певної держави. Цей термін застосовується до країни, яку залишають із метою зміни місця проживання. Наприклад, еміграція із України означає виїзд за межі української території.

Імміграція – це процес в'їзду до держави для тимчасового чи постійного перебування. Цей термін застосовується до країни, в яку переїжджають для проживання. Наприклад, імміграція до Німеччини означає, що людина встановлює нове місце проживання на німецькій території.

Хоча потік робочої сили через національні кордони не є новим явищем — зрештою, він спричинив заселення Австралії, Канади та Сполучених Штатів, імміграція за останні десятиліття значно підвищила

частку іноземних громадян, які народилися в Європі та Північній Америці.

Різде збільшення присутності іммігрантів, які часто розмовляють іншою мовою і часто є вихідцями з бідніших країн, привело до більш суворих обмежень або жорсткіших заходів «безпеки кордонів. Пропозиції запровадити суворіші обмеження на імміграцію, включно з видворенням іммігрантів без робочих віз, часто обґрунтовуються аргументами, що іммігранти знижують зарплату корінним жителям або іншим чином накладають фінансовий тягар на «приймаючу» країну.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми трудової міграції, теоретичні аспекти, методологія та методика досліджень міграції знайшли висвітлення в наукових працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, серед яких: Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Лебедева В.К., Веремієнко Т.С., Гуменюк Ю.П., Лагуніна О., Миколаєнко А., Стаканов Р.Д., Яковчук В., Массей Д. та ін. Автори розглядали ключові аспекти мобільності працівників та

© Т.О. Погорелова, 2024

обґрунтовували шляхи вирішення проблем, пов'язаних з міграцією. Незважаючи на значні наукові здобутки, ці питання є досить актуальними, особливо в умовах збільшення кількості трудових мігрантів. Посилення міграційних потоків потребують постійного вивчення, оцінки й аналізу географії мігрантів. Актуальність та важливість цієї проблеми зумовили вибір теми, мети і завдання дослідження.

Основні результати дослідження. У цій статті спробуємо проаналізувати рішення про еміграцію та вплив імміграції на ринок праці. Почнемо з аналізу причин і наслідків мобільності працівників — більшої категорії, важливою частиною якої є імміграція. Мобільність працівників відіграє вирішальну роль у ринковій економіці. Оскільки метою будь-якого ринку є сприяння добровільному обміну, суспільство покладається на вільний рух працівників між роботодавцями для розподілу робочої сили таким чином, щоб досягти максимального задоволення як для працівників, так і для споживачів. Потік (фактичний або загрозовий) працівників з нижче оплачуваних робіт змушує фірми, які платять нижчу за рівноважну заробітну плату, збільшувати свої пропозиції щодо заробітної плати. Існування компенсаційної різниці в заробітній платі, наприклад, також залежить від здатності інформованих працівників робити вибір між можливостями працевлаштування в пошуках більшої корисності.

Однак мобільність коштує дорого. Працівники повинні знайти час, щоб знайти інформацію про іншу роботу, і принаймні для деяких працівників пошук роботи є найефективнішим, якщо вони спочатку кинуть поточну роботу (наприклад, шукати роботу в новій географічній зоні). Розірвати стосунки з поточним роботодавцем означає залишити друзів і знайоме оточення, а також це може означати відмову від цінних пільг для співробітників або внутрішнього шляху до майбутніх просувань. Знайшовши нову роботу, працівники цілком можуть зіткнутися з грошовими, і майже напевно, зіткнутися з психічними витратами, пов'язаними з переїздом у нове середовище, а у випадку імміграції, виникає потреба вивчити нову мову та адаптуватися до нової культури. Коротше кажучи, працівники, які переходять до нових роботодавців, несуть витрати в найближчій перспективі, щоб потім можна було підвищити корисність.

Мобільність працівників між країнами та між регіонами всередині країни є важливим фактом економічного життя.

Теорія людського капіталу передбачає, що міграція відбувається з районів з відносно поганими можливостями заробітку до місць, де можливості кращі. Дослідження міграційних потоків підтверджують це передбачення. Хоча людей більше приваблюють місця, де очікується кращий заробіток, вони не обов'язково походять із регіонів, де можливості найменші.

Найбільш послідовним висновком досліджень є те, що людей приваблюють сфери, де реальні заробітки працівників, які працюють повний робочий день, найвищі. Однак дослідження не виявляють сталого

зв'язку між безробіттям і внутрішньою міграцією, можливо тому, що кількість людей, які переїжджають із уже наявною роботою, утричі перевищує кількість людей, які переїжджають у пошуках роботи. Якщо людина вже має роботу в певній сфері, рівень безробіття в регіоні не має значення.

Більшість досліджень виявили, що всупереч тому, що ми могли б очікувати, характеристики місця походження не мають значного чистого впливу на міграцію. У той час як жителі найбідніших місць мають найбільші стимули до переїзду, у найбідніших районах також, як правило, є люди з нижчим рівнем достатку, освіти та навичок — ті самі люди, які, здається, найменше бажать (чи здатні) переїжджати.

Міграція є дуже вибірковою в тому сенсі, що це не діяльність, в якій однаково ймовірно будуть залучені всі люди. Як припускає теорія людського капіталу мобільність набагато вища серед молоді та краще освічених.

Вік є найважливішим фактором для визначення того, хто мігрує. Серед американців, наприклад, у віці близько двадцяти років 11,7 відсотка переїхали в інший регіон Сполучених Штатів або в іншу країну; для тих, кому за тридцять і за сорок років, відповідні відсотки становили 7,4 і 4,3.

Є два пояснення тому, що міграція – це діяльність насамперед молоді. По-перше, чим молодший, тим довший період, протягом якого можна отримати вигоди від інвестицій, і тим більша поточна вартість цих вигод.

По-друге, велика частина витрат, пов'язаних з міграцією, є психічного характеру: втрати, пов'язані з відмовою від друзів, зв'язків із громадою та перевагами знання шляху. Коли ми дорослішаємо, наші зв'язки з громадою стають міцнішими, а втрати, пов'язані з їх розривом, стають все більшими.

Хоча вік, мабуть, є найкращим показником того, хто переїжджає, освіта є єдиним найкращим показником того, хто переїде в межах вікової групи. Люди з вищою освітою мають набагато більше шансів переїхати за межі штату.

Теорія людського капіталу чітко передбачає, що зі зростанням вартості міграції потік мігрантів зменшуватиметься. Витрати на переїзд зростають із збільшенням відстані з двох причин. По-перше, легше отримати достовірну інформацію (часто від друзів або колег) про можливості в іншому місці, особливо для працівників, чия робота знаходиться на «місцевих» ринках праці, коли перспективи працевлаштування ближче до дому. По-друге, витрати часу та грошей на переїзд і поїздки назад, щоб побачити друзів і родичів, а отже, психічні витрати на переїзд зростають із відстанню.

Цікаво, що брак освіти є більшим стримуючим фактором для міграції на великі відстані, ніж вік (інші впливи залишаються постійними), факт, який може пролити світло на те, чи є основним стримуючим фактором витрати на інформацію чи психологічні витрати. Як впливає з наших аргументів, наведених вище, віковий стримуючий фактор тісно пов'язаний із психічними витратами, тоді як рівень освіти та легкість доступу до інформації тісно пов'язані.

Очевидно більший стримуючий фактор освітнього рівня свідчить про те, що інформаційні витрати можуть мати більший вплив, ніж психічні витрати на взаємозв'язок між міграцією та відстанню.

Вплив віку, доступу до інформації, потенційних прибутків і відстані також мають відношення до міжнародної міграції.

Одним з аспектів потенційної вигоди від міграції, який є винятково важливим при аналізі міжнародних потоків робочої сили, є розподіл доходів у країні відправлення порівняно з країною приймання.

Ми бачимо, що мігранти зазвичай переїжджають туди, де вони мають більше можливостей для заробітку. Наскільки великими будуть ці підвищення заробітку для окремих мігрантів, залежить від причин і підготовки до переїзду.

Найбільшого збільшення доходів від міграції можна очікувати серед тих, чий переїзд мотивований кращою пропозицією роботи та хто отримав цю пропозицію в процесі пошуку роботи, який проводився перед тим, як залишити свою попередню роботу. Дослідження чоловіків і жінок віком від двадцяти років, які належали до цієї категорії, виявило, що заробітки зросли на 14–18 відсотків більше, ніж заробітки немігрантів. Навіть ті, хто звільнився добровільно та мігрував з економічних причин без попереднього пошуку роботи, заробляли на 6-9 відсотків більше, ніж якби вони залишилися на місці. Прибуток жінок і чоловіків, які мігрували з економічних причин, був дуже схожим.

Більшість із нас живуть у сім'ях, і якщо в сім'ї є більше ніж одна працююча особа, рішення про міграцію, ймовірно, по-різному вплине на доходи членів сім'ї.

Жінки переїжджають частіше, ніж чоловіки, через сімейні обставини, але в міру того, як вони закінчують коледж або аспірантуру та починають кар'єру, їхнє бажання переїхати через сімейні обставини може знизитися. Зростаюча перевага серед пар із вищою освітою щодо життя у великих містах, де чоловік і дружина мають доступ до багатьох альтернативних можливостей роботи без переїзду, відображає витрати міграції як зв'язаного переїзду.

Більшість досліджень віддачі від імміграції зосереджено на порівнянні доходів іммігрантів із доходами місцевих працівників у приймаючій країні. Можна зробити три узагальнення щодо відносних доходів іммігрантів з часом. По-перше, іммігранти заробляють значно менше, ніж їхні корінні колеги, коли вони вперше прибувають до іншої країни. По-друге, кожна наступна когорта іммігрантів досягла менших результатів після прибуття, ніж її попередниця. По-третє, відносний заробіток іммігрантів зростає з часом, що означає, що їхній заробіток зростає швидше, ніж у корінних жителів, особливо в перші 10 років після імміграції.

Навряд чи дивно, що іммігранти спочатку заробляють значно менше, ніж корінні жителі. Навіть після контролю впливу освіти (типовий іммігрант менш освічений, ніж типовий корінний житель), іммігранти заробляють менше через труднощі з мовою (наприклад, англійською), незнайомість з

можливостями працевлаштування та відсутність досвіду роботи в іншій країні (і, як наслідок, невпевненість роботодавців щодо їх продуктивності).

Падіння початкових доходів у іммігрантів відносно корінних жителів були широко досліджені в останні роки. Схоже, це відображає той факт, що іммігранти до більш розвинених країн все частіше прибувають із країн із відносно низьким рівнем освіти, і тому вони прибувають із дедалі меншим людським капіталом.

Заробітки іммігрантів зростають відносно швидко, що, безсумнівно, відображає високі темпи інвестицій у людський капітал після прибуття. Після переїзду іммігранти зазвичай інвестують у себе, набуваючи досвіду роботи та покращуючи рівень володіння іноземною мовою, і ці інвестиції підвищують зарплату, яку вони можуть отримати. Наприклад, одне дослідження показало, що вільне володіння англійською підвищує доходи іммігрантів у середньому на 17 відсотків у Сполучених Штатах, на 12 відсотків у Канаді та на 9 відсотків в Австралії. Звичайно, не всі іммігранти мають однакові стимули для того, щоб добре володіти англійською. Ті, хто живе в анклавах, де бізнес ведеться їхньою рідною мовою, можуть мати менші стимули вивчати англійську мову, тоді як ті, хто не може повернутися до рідної країни, мають більше стимулів вкладати час і гроші в оволодіння англійською мовою (політичні біженці належать до останньої групи).

Багато з тих, для кого імміграція не приносить очікуваного результату, вирішують повернутися до своєї країни походження; справді, близько 20 відсотків усіх переїзтів відбувається назад до місця походження. Одне дослідження показало, що найімовірніше повернуться ті, хто був найближче до маржі (очікувався найменший чистий прибуток), коли вони вперше вирішили приїхати. Зворотна міграція підкреслює ще один важливий факт: імміграція, як і інші інвестиції в людський капітал, тягне за собою ризик — і не всі такі інвестиції приносять очікуваний результат.

Ніде аналітичні інструменти економіста не є настільки важливими, як у сфері імміграційної політики. Імміграція має як економічні, так і культурні наслідки, і є певні докази того, що погляди людей на бажаність імміграції можуть ґрунтуватися в основному на їхньому ставленні до культурного різноманіття. Однак публічні дебати про імміграцію найчастіше зосереджені на твердженнях про її економічні наслідки, тому для аналізу цих результатів важливо використовувати економічну теорію.

Явище, яке викликає багато дискусій — це несанкціонована імміграція працівників, імміграційний статус яких вважається «несанкціонованим», оскільки вони не мають документів, необхідних для легального проживання в країні.

Несанкціоновану імміграцію можна розділити на дві категорії приблизно однакового розміру: іммігранти, які в'їжджають легально, але прострочують або порушують положення своїх віз, і ті, хто в'їжджає в країну нелегально. Наприклад, приблизно 30 мільйонів людей щороку в'їжджають до

Сполучених Штатів за неімміграційними візами, як правило, це студенти або відвідувачі. Потрапивши сюди, іноземець може шукати роботу, хоча працювати на роботі за студентською або гостьовою візою не дозволяється. Якщо студенту або відвідувачу пропонують роботу, він або вона може подати заявку на «коригування статусу», щоб легально стати постійним жителем, хоча шанси отримати схвалення як іммігранта на основі роботи є незначними для звичайного працівника.

Однак багато іммігрантів в'їжджають до країни без візи. Іммігранти з Карибського басейну часто в'їжджають через Пуерто-Ріко, жителі якого є громадянами США і тому мають вільний в'їзд на материк. Інші перетинають мексиканський кордон пішки. Ще інших контрабандою ввозять до Сполучених Штатів або використовують фальшиві документи, щоб пройти через пункти пропуску. Майже три чверті всіх несанкціонованих іммігрантів походять з Мексики (62 відсотки) та Центральної Америки (12 відсоток).

Що робити з несанкціонованою імміграцією? Були заклики до посилення охорони кордону, особливо вздовж мексиканського кордону, що супроводжувалося твердженнями, що така імміграція шкодить американцям загалом — через збільшення кількості некваліфікованих робітників, зниження заробітної плати місцевих робітників і висуваючи більші вимоги до державних витрат, ніж неавторизовані іммігранти сплачують податки. З іншого боку, були твердження, що іммігранти без документів виконують корисну економічну функцію, виконуючи завдання, які американці все менше бажають виконувати, і що їм слід надати шлях до отримання легального місця проживання.

Існують два протилежних погляди на нелегальну імміграцію, які можна вважати наївними. Одна з точок зору полягає в тому, що кожен найнятий нелегальний іммігрант позбавляє громадянина або законного резидента роботи. З іншої точки зору є настільки ж наївний аргумент, що нелегали виконують роботу, яку не виконував би жоден корінний громадянин.

Твердження про те, що імміграція шкодить корінним робітникам, часто ґрунтується на аналізі єдиного ринку, де розглядаються лише впливи на ринок грубої праці. Що стосується цього, то аргумент правдоподібний. Коли імміграція збільшує пропозицію грубої робочої сили, знижується як зарплата, так і рівень зайнятості корінних громадян, які працюють як чорнороби. Загальний фонд заробітної плати, що виплачується корінним робітникам, падає. Деякі працівники залишають ринок у відповідь на зниження зарплати, а ті, хто залишаються, заробляють менше. Навіть якби імміграція некваліфікованої робочої сили негативно вплинула на корінних робітників, було б помилкою робити висновок, що вона обов'язково шкодить всім працівникам приймаючої країни загалом.

Імміграція «дешевої робочої сили» однозначно приносить користь споживачам, які використовують результат цієї праці. Оскільки заробітна плата знижується, а зайнятість зростає, товари та послуги,

вироблені цією працею, збільшуються в кількості та знижуються в ціні. Дійсно, нещодавнє дослідження показує, що приплив низько кваліфікованих іммігрантів (які, імовірно, надають послуги по дому та догляду за дітьми) полегшив жінкам із вищою освітою продовжувати кар'єру, одночасно виховуючи дітей. Роботодавці грубої праці очевидно виграють, принаймні в короткостроковій перспективі.

Досі ми використовували економічну теорію для аналізу ймовірних наслідків імміграції для різних груп корінного населення, включаючи споживачів, роботодавців, кваліфікованих і некваліфікованих робітників. Теорія припускає, що деякі з цих груп повинні бути у виграші - роботодавці, споживачі та робітники, які доповнюють іммігрантів у виробництві. Працівники, чия праця є високозамінною у виробництві робочою силою іммігрантів, швидше за все, програють від імміграції.

Спробуємо, використовуючи економічну теорію, проаналізувати ситуацію «Що економічна теорія говорить про загальний вплив імміграції — особливо несанкціонованої імміграції — на приймаючу країну?» Якщо серед корінних жителів приймаючої країни є як ті, хто виграє, так і ті, хто програє від імміграції, чи ймовірно, що ті, хто виграє, зможуть компенсувати програші? Відповідь на це запитання буде ствердною, якщо імміграція збільшує сукупний наявний дохід корінних жителів.

Іммігранти, незалежно від того, мають вони дозвіл чи не мають документів, є як споживачами, так і виробниками, тому чи зробить їхня імміграція тих, хто вже проживає в приймаючій країні, багатшими чи біднішими, у сукупності, залежить від того, скільки іммігранти додають до загального виробництва порівняно з тим, скільки вони споживають. Розглянемо простий приклад літніх іммігрантів, які іммігрували, щоб возз'єднатися зі своїми дорослими дітьми. Якщо ці іммігранти не працюють, і якщо вони залежать від своїх дітей або від платників податків приймаючої країни щодо свого споживання, тоді, очевидно, загальний наявний дохід на душу населення серед корінних жителів має впасти. Іммігранти, які працюють, не зменшують наявний дохід на душу населення корінних жителів у приймаючій країні. Крім того, якщо доходи іммігрантів не дорівнюють повній вартості продукції, яку вони додають у приймаючу країну, тоді загальний наявний дохід корінних жителів збільшиться.

Висновки. Широко стверджується, що несанкціоновані іммігранти, як правило, низько кваліфіковані працівники є бенефіціарами багатьох державних послуг, і що їхній статус без документів дозволяє їм уникнути оподаткування та, ймовірно, пов'язаний із відносно високою схильністю до скоєння злочинів. Є вагомі причини сумніватися в усіх трьох твердженнях; насправді, несанкціонована імміграція може з більшою ймовірністю збільшити доходи місцевих жителів, ніж офіційно санкціонована імміграція.

По-перше, іммігранти без документів приїжджають переважно на роботу. Тому вони явно додають до виробництва вітчизняних товарів і послуг. По-друге,

незважаючи на те, що несанкціоновані іммігранти отримують невідкладну допомогу, а їхні діти навчаються, вони не мають права на більшість державних програм (соціальна допомога, талони на харчування, соціальне забезпечення, страхування на випадок безробіття), які передають ресурси громадянам з низьким рівнем доходу. Крім того, погано освічені іммігранти — більшість із яких не мають документів — мають набагато менше шансів бути ув'язненими, ніж місцеві жителі з такою ж освітою!

По-третє, незважаючи на бажання сховатися від уряду, несанкціоновані іммігранти не можуть уникнути сплати більшості податків (особливо податку на заробітну плату, податку з продажу та власності). Справді, одне дослідження показало, що 75 відсотків іммігрантів без документів утримували податки на прибуток, але відносно небагато подали заяви на відшкодування.

Таким чином, ми не можемо виключити можливість того, що, незважаючи на зусилля уряду заборонити це, «транзакція» несанкціонованої імміграції є. Самі іммігранти явно виграють (інакше вони повернулися б додому).

Таким чином, економічна теорія припускає, що, маючи загальну вигоду для суспільства, критична частина політичних дебатів щодо несанкціонованої імміграції повинна зосередитися на програмах або політиці, яка б оподатковувала тих, хто ймовірно виграє, щоб компенсувати тим, хто, швидше за все, втратить від такої імміграції.

Список літератури

- 1 Яковчук В. Аналіз причин та наслідків міграційної кризи в країнах ЄС. *Науковий вісник РДГУ*. 2019. № 2(17). С. 24–36.
- 2 Веремієнко Т. С. Глобальні тенденції міжнародної міграції. *Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід*. 2016. № 23. С. 38–45.
- 3 Миколаєнко А. Особливості міграційної кризи у ЄС на сучасному етапі. *Міжнародні економічні відносини*. 2019. № 2. С. 41–44.
- 4 Erfan Ye. A., Karpyuk I. M. Аналіз причин та наслідків української трудової міграції. URL: http://visnyk-ekonom.uzhnu.uz.ua/archive/28_1_2019ua/21.pdf
- 5 Савченко Т. Аналіз міграційної кризи в країнах Єврозони. *Науковий вісник РДГУ*. 2019. № 2(17). С. 120–126.
- 6 Лимар В.В., Продан М.П. Аналіз міграційних потоків з України до ЄС. *Економіка і організація управління*. 2020. № 3(39). С. 133–143.
- 7 Europe migrant crisis: Calls to redistribute migrants as arrivals rise. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-49752380>.
- 8 Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>.

- 9 Cambridge Dictionary. Labour Mobility. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/labour-mobility>
- 10 Brent Radcliffe. The Economics of Labor Mobility. 2023. URL: <https://www.investopedia.com/articles/economics/09/labor-mobility.asp>
- 11 Jason Long, Joseph Ferrie. Labour Mobility. Oxford Encyclopedia of Economic History. URL: <https://faculty.wcas.northwestern.edu/fe2r/papers/Labour%20Mobility.pdf>
- 12 Measuring International Labour Mobility. United Nations publication issued by the Economic Commission for Europe. 2018. URL: https://unece.org/DAM/stats/publications/2018/ECECESSTAT20187_WEB.pdf

References (transliterated)

1. Yakovchuk V. Analiz prychn ta naslidkiv migracijnoyi kryzy v krayinax YeS [Analysis of the Causes and Consequences of the Migration Crisis in EU Countries] // *Naukovyj visnyk RDGU* [Scientific Bulletin of RSHU]. 2019. no 2(17). pp. 24–36.
2. Veremiyenko T.S. Globalni tendencyi mizhnarodnoyi migraciji [Global Trends in International Migration] // *Zovnishnya polityka i diplomatiya: tradyciyi, trendy, dosvid* [Foreign policy and diplomacy: traditions, trends, experience]. 2016. no 23. pp. 38–45.
3. Mykolayenko A. Osoblyvosti migracijnoyi kryzy u YeS na suchasnomu etapi [Features of the Migration Crisis in the EU at the Current Stage] // *Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny* [International Economic Relations]. 2019. no 2. pp. 41–44.
4. Erfan Ye. A., Karpyuk I. M. Analiz prychn ta naslidkiv ukraïnskoyi trudovoyi migraciji [Analysis of the Causes and Consequences of Ukrainian Labor Migration] / URL: http://visnyk-ekonom.uzhnu.uz.ua/archive/28_1_2019ua/21.pdf
5. Savchenko T. Analiz migracijnoyi kryzy v krayinax Yevrozony [Analysis of the Migration Crisis in the Eurozone Countries] // *Naukovyj visnyk RDGU* [Scientific Bulletin of RSHU]. 2019. no 2(17). pp. 120–126.
6. Lyman V.V., Prodan M.P. Analiz migracijnyx potokiv z Ukrainy do YeS [Analysis of Migration Flows from Ukraine to the EU] // *Ekonomika i organizaciya upravlinnya* [Economics and management organization]. 2020. no 3(39). pp. 133–143.
7. Europe migrant crisis: Calls to redistribute migrants as arrivals rise. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-49752380>.
8. Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-34131911>.
9. Cambridge Dictionary. Labour Mobility. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/labour-mobility>
10. Brent Radcliffe. The Economics of Labor Mobility. 2023. URL: <https://www.investopedia.com/articles/economics/09/labor-mobility.asp>
11. Jason Long, Joseph Ferrie. Labour Mobility. Oxford Encyclopedia of Economic History. URL: <https://faculty.wcas.northwestern.edu/fe2r/papers/Labour%20Mobility.pdf>
12. Measuring International Labour Mobility. United Nations publication issued by the Economic Commission for Europe. 2018. URL: https://unece.org/DAM/stats/publications/2018/ECECESSTAT20187_WEB.pdf

Надійшла (received) 12.03.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Погорелова Тетяна Олексіївна (Pohorielova Tetiana) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин, м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8246-7135>; e-mail: tetiana.pohorielova@khi.edu.ua